

**INSTYTUT CHEMICZNEJ
PRZERÓBKI WĘGLA**

Przemysłowe testy współspalania paliwa alternatywnego z węglem kamiennym w kotle z rusztem mechanicznym typu WR-25

Dr inż. Ryszard Wasielewski
Centrum Badań Technologicznych IChPW

Podstawowe informacje dotyczące testu przemysłowego

Cel badań:

ocena wpływu procesu współspalania odpadów z węglem na pracę i parametry eksploatacyjne kotła WR-25, a także określenie możliwości spełnienia przez instalację energetyczną wymagań legislacyjnych dotyczących ochrony środowiska.

Charakter badań:

dwie serie porównawczych pomiarów energetyczno-emisyjnych:

- spalania bazowego węgla kamiennego,
- spalania mieszanki węgla z 10% udziałem paliwa alternatywnego.

Zakres pomiarów:

wszystkie oznaczenia emisyjne dla współspalania odpadów, a także weryfikacja warunków procesowych wymaganych dla termicznego przekształcania odpadów.

Opis instalacji badawczej

Kocioł WR-25

Kocioł WR-25, o wydajności nominalnej 23,26 MW_t jest kotłem wodno-rurowym wysokotemperaturowym z rusztem ruchomym, sztucznym ciągiem (2 wentylatory spalin) i nadmuchem (2 wentylatory podmuchu). Komora spalania posiada wymiary poziome: 5,30 m x 3,90 m.

Paliwo bazowe: miał węgla kamiennego o wartości opałowej 22-24 MJ/kg.

Uboczne produkty spalania: żużel i popiół lotny.

Instalacja oczyszczania spalin

Kocioł WR-25 wyposażony jest w dwustopniowy system odpylania spalin, który składa się z dwóch połączonych szeregowo odpylaczy cyklonowych. Pierwszy stopień stanowi 28 multicyklonów przelotowych o średnicy 250 mm, a drugi - bateria odpylaczy cyklonowych. Popiół lotny jest wprowadzany do odżuźlaczy kotłowych i razem z żużlem wyprowadzany na składowisko żużla. Spaliny odprowadzane są do atmosfery mурowanym emitorem o wysokości 120 m i średnicy wylotowej 5,2 m.

Charakterystyka spalanych materiałów

Wygląd paliwa alternatywnego oraz mieszanki węgla kamiennego z 10% udziałem paliwa alternatywnego

Paliwo alternatywne wytworzono w instalacji produkcyjnej MAKPOL Recykling Sp. z o. o. z Lublińca. Materiał dostarczony w postaci sypkiej, rozdrobnionej do granulacji poniżej 40 mm. Stanowił on mieszankę frakcji tworzyw sztucznych, gumy, tkanin, papieru i tektury oraz drewna pochodzących z przetwórstwa odpadów samochodowych, a także mułu węglowego z niewielkim dodatkiem haloizytu

Charakterystyka fizykochemiczna spalanych materiałów

Podstawowe właściwości fizykochemiczne

Oznaczenie		Symb.	Jedn.	Węgiel kamienny	Paliwo alternatywne	Mieszanka węgla i 10% paliwa alternatywnego
Analiza techn.	Zaw. wilgoci całkowita	W_t^r	%	8,0	3,1	13,6*
	Zawartość popiołu	A^d	%	21,5	24,4	22,0
	Zaw. części lotnych	V^{daf}	%	36,45	89,40	40,90
Analiza elementarna	Węgiel	C^d	%	67,50	56,5	68,80
	Wodór	H^d	%	4,10	7,15	4,31
	Siarka całkowita	S_t^d	%	0,50	0,25	0,45
	Azot	N^d	%	1,20	0,78	1,28
	Chlor	Cl^d	%	0,20	0,86	0,39
	Fluor	F^d	%	0,02	0,08	0,01
Ciepło spalania		Q_s^a	kJ/kg	26 754	29 216	28 406
Wartość opałowa		Q_i^r	kJ/kg	23 861	27 357	23 797
Gęstość w st. roboczym		$(BD)^r$	kg/m ³	877	186	812
Gęstość w st. suchym		$(BD)^d$	kg/m ³	807	180	702

* Podczas dozowania mieszanki stosowano dowlżanie

Charakterystyka fizykochemiczna spalanych materiałów

Zawartość metali ciężkich

Oznaczenie	Jednostka	Węgiel kamienny	Paliwo alternatywne	Mieszanka węgla i 10% paliwa alternatywnego
Ołów, Pb ^d	mg/kg s.m.	15,30	102,00	27,70
Kadm, Cd ^d	mg/kg s.m.	0,166	2,180	<0,204
Miedź, Cu ^d	mg/kg s.m.	29,4	2207,0	39,8
Chrom całkow., Cr ^d	mg/kg s.m.	22,1	345,0	24,2
Nikiel, Ni ^d	mg/kg s.m.	14,4	160,0	19,6
Rtęć, Hg ^d	mg/kg s.m.	0,039	0,245	0,069
Wanad, V ^d	mg/kg s.m.	47,4	23,0	37,1
Antymon, Sb ^d	mg/kg s.m.	1,44	245,00	26,50
Kobalt, Co ^d	mg/kg s.m.	7,5	95,3	15,3
Arsen, As ^d	mg/kg s.m.	1,800	1,860	<0,714
Mangan, Mn ^d	mg/kg s.m.	188,0	443,0	195,0
Suma met. ciężkich	mg/kg s.m.	327,54	3624,59	386,19

Paliwo alternatywne zawiera znacznie większe ilości metali ciężkich w stosunku do paliw kopalnych.

Charakterystyka fizykochemiczna spalanych materiałów

Skład chemiczny popiołu

Oznaczenie	Jedn.	Węgiel kamienny	Paliwo alternatywne	Mieszanka węgla i 10% paliwa alternatywnego
SiO ₂	%	53,72	13,89	46,89
Al ₂ O ₃	%	23,22	97,81*	42,20
Fe ₂ O ₃	%	8,27	3,01	7,16
CaO	%	3,41	4,49	3,95
MgO	%	2,86	0,99	2,46
P ₄ O ₁₀	%	0,68	0,42	0,64
SO ₃	%	2,55	0,72	1,76
Mn ₃ O ₄	%	0,13	0,29	0,14
TiO ₂	%	0,88	1,40	1,11
BaO	%	0,37	0,28	0,27
SrO	%	0,13	0,02	0,12
Na ₂ O	%	1,29	3,32	2,47
K ₂ O	%	2,88	0,72	2,51

*Zawartość glinu w popiele (z obliczeń) 51,95%

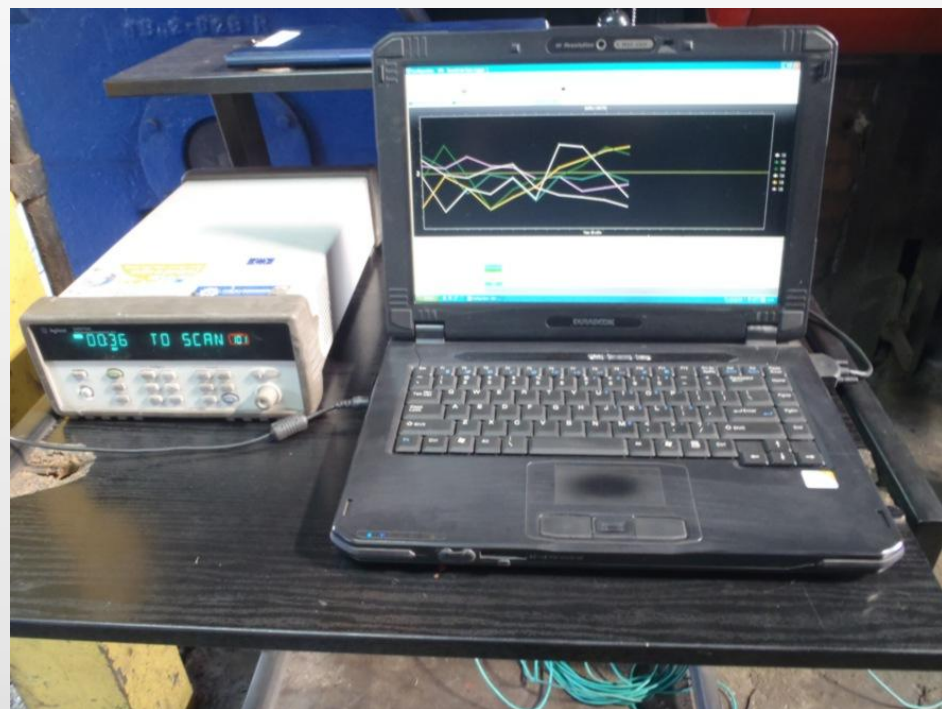
Przygotowanie i dozowanie mieszanki paliwowej

Mieszankę paliwową sporządzono na placu magazynowym przy wykorzystaniu ładowarki z odważonych porcji węgla kamiennego (45 Mg) i paliwa alternatywnego (5 Mg). Zarówno węgiel jak i mieszankę paliwową podano do zasobników przykotłowych poprzez istniejący układ nawęglania.

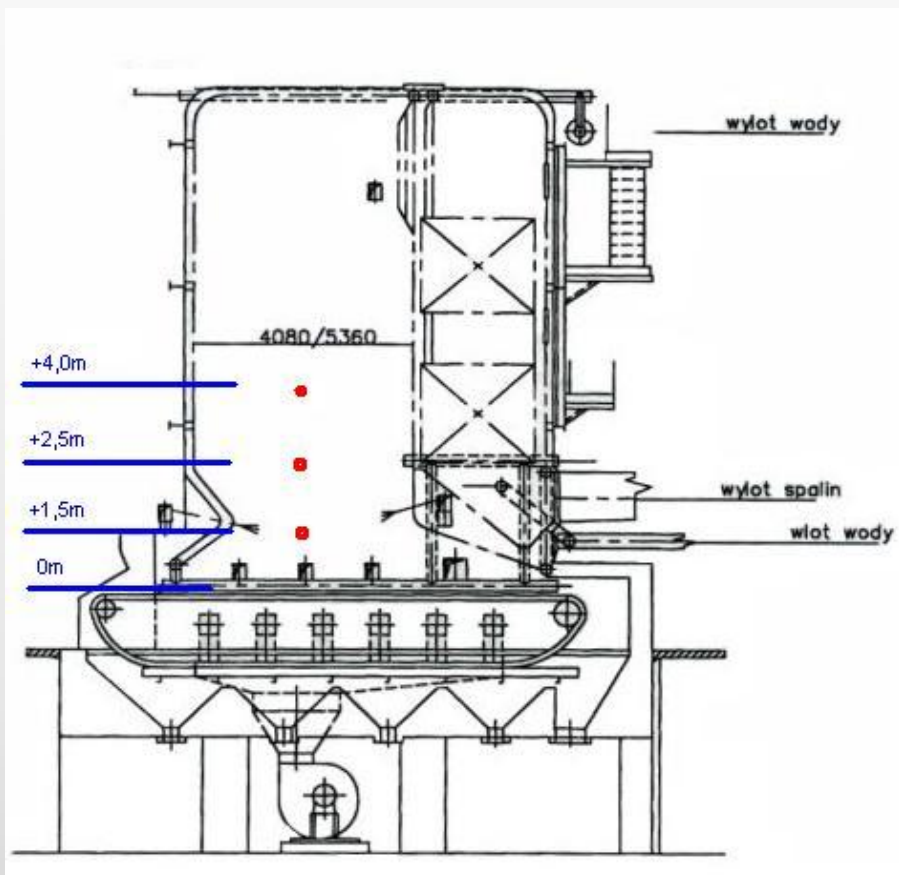

Rozkład temperatury spalin w komorze spalania

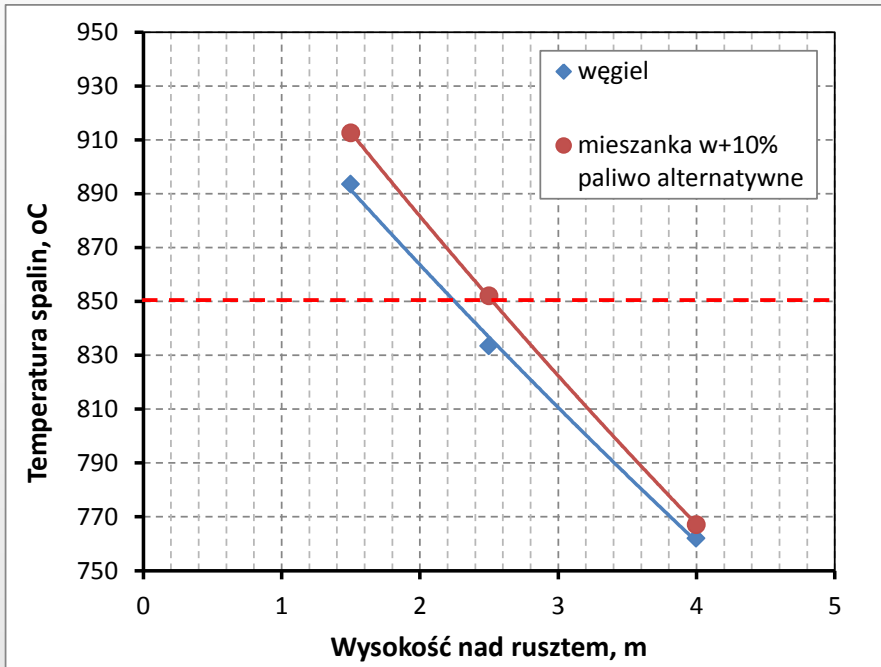

Dodatkowe punkty pomiaru temperatury spalin w komorze spalania i rejestracja zmian temperatury

Rozkład temperatury spalin w komorze spalania

Rozkład średniej temperatury spalin w komorze spalania

Podczas współspalania mieszanki paliwowej z 10% udziałem paliwa alternatywnego średnia temperatura spalin we wszystkich punktach pomiarowych komory spalania uległa podwyższeniu.

Schemat usytuowania punktów pomiaru temperatury w komorze spalania kotła WR-25

Czas przebywania spalin w strefie powyżej 850°C

Parametr	Jedn.	Węgiel kamienny	Mieszanka węgla i 10% paliwa alternatywnego
Prędkość spalin w palenisku	m/s	2,08	1,92
Strumień spalin (w warunkach rzeczywistych)	m ³ /h	154904	142953
Gęstość spalin	kg/m ³	0,2949	0,2961
Wysokość strefy powyżej 850°C	m	2,35	2,5
Czas przebywania gazów spalinowych w strefie temperatury powyżej 850 C	sek.	1,13	1,3

Warunek legislacyjny dla Termicznego Przekształcania Odpadów (TPO) w badanym kotle WR-25 podczas testów nie został dotrzymany.

Przebieg procesu spalania

Wygląd warstwy spalanego materiału w komorze spalania

węgiel kamienny

mieszanka węgla i 10% paliwa alternatywnego

Wyniki bilansu energetycznego kotła

Parametr		Jedn.	Węgiel kamienny	Mieszanka węgla i 10% paliwa alternatywnego
Przepływ wody przez kocioł		Mg/h	318,98	324,35
Moc cieplna kotła		MW	17,352	18,835
Średni strumień paliwa		Mg/h	2,90	3,08
Strumień energii chemicznej paliwa		MW	19,221	20,388
Strata	wylotowa fizyczna spalin	MW	1,47	1,43
		%	7,63	7,02
	niespalonego CO w spalinach	MW	0,01	0,01
		%	0,04	0,03
	entalpii i zawartości części palnych w popiele lotnym i żużlu	MW	0,62	1,06
	%	3,24	5,20	
do otoczenia	MW	0,23	0,24	
(promieniowania i konwekcji)	%	1,19	1,17	
Sprawność energetyczna kotła (brutto)		%	87,26	86,63

Podczas obydwu testów kocioł pracował z podobną wydajnością, przy tej samej grubości warstwy materiału podawanego na ruszt.

Badania ubocznych produktów spalania/współspalania

Zawartość części palnych w ubocznych produktach spalania/współspalania węgla kamiennego i paliwa alternatywnego.

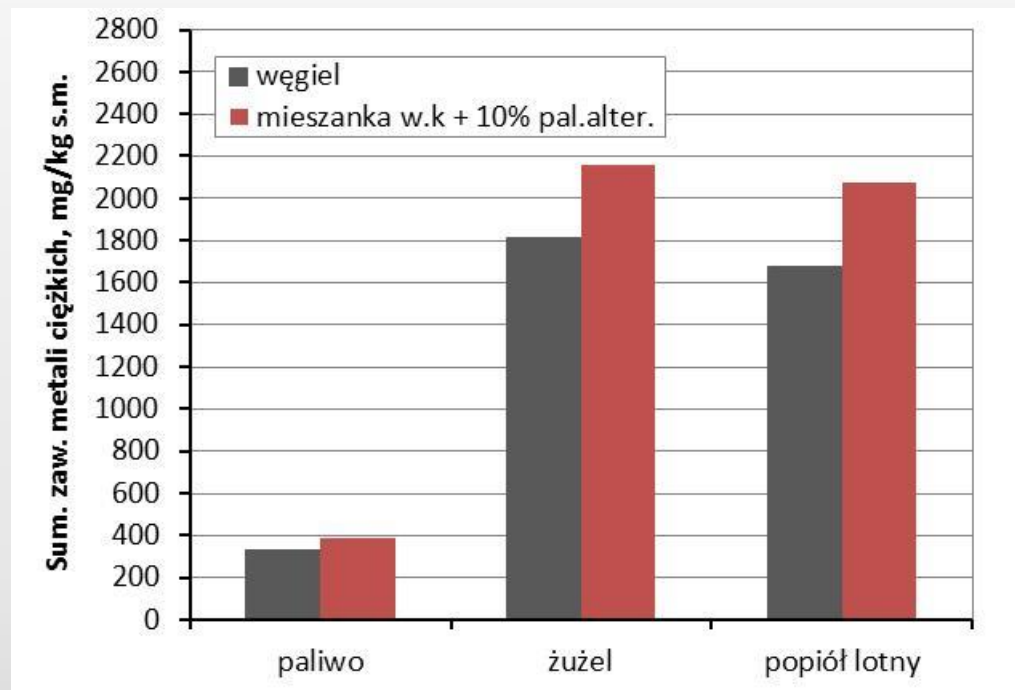
Parametr	Węgiel kamienny		Mieszanka węgla i 10% paliwa alternatywnego	
	żużel	popiół lotny	żużel	popiół lotny
Zawartość części palnych, 815°C [%]	5,78	29,73	15,63	33,38

Dla współspalania odpadów nie określono legislacyjnego obowiązku dotrzymywania odpowiedniego poziomu dopalenia ubocznych produktów procesowych (na poziomie niższym niż 5% strat prażenia)

Badania ubocznych produktów spalania/współspalania

Porównanie zawartości metali ciężkich w spalanych materiałach oraz w ubocznych produktach ich spalania

Produkty uboczne spalania mieszanki paliwowej z 10% udziałem paliwa alternatywnego zawierają więcej metali ciężkich w stosunku do produktów ubocznych spalania węgla kamiennego.

Pomiary emisyjne

Punkty poboru spalin do oznaczeń emisyjnych usytuowano na kolektorach spalin za wentylatorami

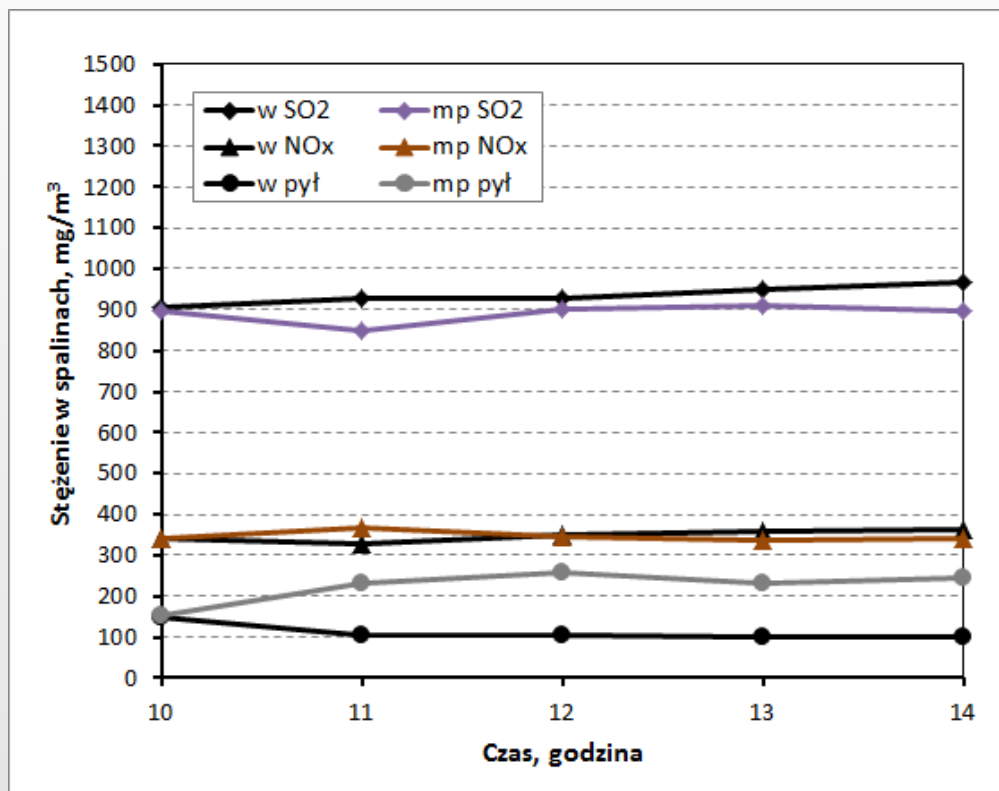
Wyniki badań emisyjnych

Porównanie emisji zanieczyszczeń podczas spalania
węgla kamiennego oraz mieszanki węgla kamiennego i 10% paliwa alternatywnego

Parametr	Jednostka	Emisja zmierzona		Emisja dopuszczalna	
		Spalanie węgla kam.	Spalanie mieszanki w. k. i 10% p. a.	Spalanie węgla kam.	Współspalanie odpadów
SO ₂	mg/Nm ³ _u	953,4	920,9	1500	1386,5
NO _x	mg/Nm ³ _u	407,4	366,0	400	391,1
PYŁ	mg/Nm ³ _u	141,6	243,8	400	47,2
CO	mg/Nm ³ _u	39,0	40,1	-	41,6
HCl	mg/Nm ³ _u	82,5	208,6	-	77,1
HF	mg/Nm ³ _u	1,4	1,03	-	1,45
TOC	mg/Nm ³ _u	9,3	1,9	-	9,7
Cd+Tl	mg/Nm ³ _u	0,0005	0,0012	-	0,05
Hg	mg/Nm ³ _u	0,00014	0,0008	-	0,05
Sb+As+Pb+Cr+Co +Cu+Mn+Ni+V	mg/Nm ³ _u	0,236	0,504	-	0,5
PCDD/DF	ng/Nm ³ _u	0,017	0,232	-	0,1

(stężenie substancji w spalinach w warunkach umownych, przeliczone na 6% zawartości tlenu w spalinach)

Wyniki badań emisyjnych

Przebieg zmian emisji NO_x, SO₂ i pyłu, wg wskazań monitoringu emisyjnego ciepłowni.

w – węgiel kamienny, mp - mieszanka węgla i 10% paliwa alternatywnego

Podsumowanie

- ❖ Podczas podawania mieszanki węgla z paliwem alternatywnym do kotła oraz odbioru ubocznych produktów spalania nie stwierdzono żadnych utrudnień technologicznych. Kocioł pracował stabilnie, bez utrudnień, przy wykorzystaniu istniejących układów pomiarowych i regulacji.
- ❖ Wykonane badania przemysłowe wykazały, że możliwe jest spełnienie wymagań środowiskowych dla instalacji energetycznej w stosunku do bazowego paliwa (węgla kamiennego) pomimo zastąpienia jego części przez paliwo alternatywne wytwarzane przez firmę MAKPOL Recykling Sp. z o. o..
- ❖ W obowiązującej sytuacji legislacyjnej, podejmując zamiar spalania/współspalania paliwa alternatywnego, należy jednak mieć pełną świadomość o tym, że jest to odpad i działalność w tym zakresie wymaga zachowania wszelkich związanych z tym obostrzeń formalno-prawnych i technologicznych.
- ❖ Biorąc pod uwagę aktualne wymagania legislacyjne dla procesu współspalania odpadów – spalanie mieszanki węgla kamiennego z 10% udziałem paliwa alternatywnego w kotle WR-25 powoduje przekroczenia standardów emisyjnych w zakresie emisji: HCl, pyłu, metali ciężkich oraz dioksyn i furanów.

Podsumowanie

- ❖ Również czas przebywania spalin w obszarze powyżej 850°C jest zbyt krótki (1,3 sek.) dla spełnienia wymagań określonych legislacyjnie dla termicznego przekształcania odpadów (2 sek.).
- ❖ Podsumowując, należy stwierdzić, że przemysłowe testy współspalania paliw alternatywnych z węglem w kotłach energetycznych są przedsięwzięciem celowym, w odniesieniu do potrzeb istniejącego w Polsce systemu gospodarki odpadami. W warunkach krajowych istnieje problem zagospodarowania strumienia 3-3,5 mln Mg odpadów palnych/rok, którego nie będą w stanie przyjąć powstające spalarnie odpadów komunalnych ani przemysł cementowy.
- ❖ Podjęcie współspalania węgla kamiennego z paliwem alternatywnym w kotle WR-25 wymaga podjęcia działań modernizacyjnych w zakresie konstrukcji komory spalania (np. zmiany w usytuowaniu wymienników ciepła) oraz w układzie oczyszczania spalin (np. doposażenie w bardziej efektywny system odpylania, a także usuwania metali ciężkich i dioksyn).

Informacje zawarte w niniejszej prezentacji zostały zebrane w ramach projektu badawczego pt.: "EkoRDF - innowacyjna technologia wytwarzania paliwa alternatywnego z odpadów komunalnych dla elektrowni i elektrociepłowni - kluczowym elementem systemu gospodarki odpadami w Polsce", który jest finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zgodnie z umową GEKON/O5/268002/17/2015.

Dziękuję za uwagę